

Gert Petersen (SF):

Denne sag har to sider. Den ene er selve stjernekrigsdebatten, og den anden er regeringens særlige adfærd og adfærdsnormer.

Den 26. marts havde vi en meget grundig stjernekrigsdebat, og der er i og for sig ikke grund til at føje så meget til, dog nogle enkelte bemærkninger, også på baggrund af det, som er blevet sagt heroppefra.

Jeg tror ikke, der er nogen, der benægter, at der forskes i rumforsvar både i Vest og i Øst. Det, som er det specielle og det nye ved situationen, er, at den amerikanske præsident i marts 1983 holdt en tale, hvori han opstillede en målsætning for denne forskning, en målsætning, som vi ikke tidligere har hørt udtalt fra nogen statsleder, og en målsætning, der er uforenelig med ABM-traktaten, som blev indgået i 1972, og som er en af de få succesrige nedrustningstraktater. Den målsætning opstillede præsident Reagan i marts 1983, og det er i overensstemmelse hermed, at der så er blevet allokeret 26 mia dollars, dvs. små 300 mia danske kroner, til forskning og udvikling inden for 5 år, fra 1984 til 1989, altså ca. 60 mia danske kroner om året.

Det er ikke overraskende – jo, det er overraskende, at man netop skulle læse det i Berlingereren; det tjener Berlingereren til ære, at man dér siger tingene åbent og åbenbart mere redeligt end de ordførere, vi har hørt fra de borgerlige partier her – at når der afsættes så kolossale summer til forskning, så vil forskningens omsætning i realiteten, i praksis, naturligvis få en meget, meget høj prioritet, og det sandsynlige er, at forskningen bliver omsat i praksis, for man ser ikke gerne, at så enorme summer går til spilde.

Selve målsætningen, som præsident Reagan afstak i 1983 i marts måned, er altså det nye i sagen. Det andet nye er de enorme summer, som nu er blevet allokeret til gennemførelse af denne målsætning, en målsætning, som klart er uforenelig med indgåede traktater, først og fremmest ABM-traktaten.

Siden da er der så sket det, at de forhandlinger i Genève, som skulle handle om nedrustning, ganske klart er blevet blokeret af den amerikanske holdning. Jeg vil godt indskyde i forbindelse med det, den sidste taler sagde om fodnoterne, der er så forfærdelige, at jeg vil håbe, at den amerikanske præsident til sidst bliver omringet af fodnoter i NATO,

sådan at hans fremfærd kan blive bremset, for den er dødsensfarlig for freden her i verden.

Men foreløbig har præsident Reagan altså været i stand til at bremse nedrustningsforhandlingerne i Genève. Hvordan? Jo, har man sagt fra amerikansk side, dette forskningsprogram – og det er altså ikke bare sådan lidt forskning hist og her, det er noget til, som jeg sagde, 26 mia dollars, 300 mia kr. – kan overhovedet ikke diskuteres, det fortsætter vi med, det er ikke til forhandling. Og da Sovjetunionen har krævet at få en forhandling om det og gjort de andre temaer afhængige af, at man fik en forhandling herom, ja, så er hele skidtet gået i stå.

Hvad kunne man have gjort fra amerikansk side? Man kunne have sagt: o.k., så lad os forhandle om vores forskningsprogram, men så vil vi også forhandle om jeres forskningsprogram, altså russernes forskningsprogram. Det synes jeg havde været rimeligt, for jeg bryder mig heller ikke om det sovjetiske forskningsprogram – modsat hvad hr. Ivar Hansen selvfølgelig tror, men enhver bliver salig i sin tro. Det ville være meget rimeligt, om amerikanerne havde sagt: o.k., vi forhandler om vores forskningsprogram, hvis vi så også kan forhandle om jeres forskningsprogram og finde nogle gensidige begrænsninger. Men det har amerikanerne ikke sagt. Præsident Reagan har meddelt, at det amerikanske forskningsprogram kan der overhovedet ikke forhandles om. Uanset hvad der måtte ske i Genève, uanset hvad der måtte komme på bordet, vil dette forskningsprogram til de 26 mia dollars blive kørt igennem, og så har vi fastlåsningsen.

Dertil kommer, som hr. Lasse Budtz var inde på, at man formodentlig vil begynde afprøvninger – det er jo ikke bare forskning, det drejer sig om, det er forskning og udvikling; det hører sammen – i løbet af et par år, i 1987, og så vil vi være ude i den store debat om, hvorvidt ABM-traktaten kan holde eller den ikke kan holde i forhold til de afprøvninger. Det er et solidt vestligt tidsskrift, nemlig Strategic Service, der udgives af International Institute for Strategic Studies i London, som i sin allerseneste udgave er kommet med den vurdering.

Af disse grunde fandt vi det den 26. marts 1985 meget, meget vigtigt, at det danske folketingsudvalgte sig imod disse stjernekrigspro-